



## SÄLLSKAP

Sara Erkers

Högskolan för Design och Konsthantverk, HDK 2012

Konsthantverk avancerad nivå, inriktning textil konst

Handledare: Sarah Schmidt

Professor: Kari Steihaug

Opponent: Anne Karin Jortveit & Inger Bergström

## Innehållsförteckning

Inledning	3
Idé, syfte	4
Ett hemligt sällskap	5, 6
Bakgrund, metod	7
Inspiration, arv	8,9
Material, hår	10
Objekt 1. Hårskulptur/bonad/väggornament	11
Objekt 2-36.	12, 13
Presentation	14
Sällskapets yttre	15, 16, 17, 18, 19
- Kåpor	16
- Masker	17
- Handskar	17
Sammanfattning	20
Noter	21
Källförteckning	22
Eftertext/fotografering	23

## Inledning

Jag intresserar mig för det utanförskap som handlar om något annat än mobbing, social status och samhällets krav. Den korta sekunden när en grupp människor delar en mening, en blick, och känslan av att de är en del av något större, något du inte känner till.

Jag har valt att arbeta med utanförskapet och medlemskapet som tema, under paraplyet av ett hemligt sällskap. Det här är en fortsättning på mitt kandidatarbete *världens vackraste by* som behandlade min relation till Dalarna och min uppväxt där på ett förskönande och upphöjt sätt. I det här arbetet finns inte den visuella kopplingen som den gjorde då, i detaljer och mönster, utan mer som en underliggande orsak till att arbetet blir till.

I arbetet har jag frågat mig vilka attribut som behövs för att visualisera det hemliga sällskapet - kan jag med dessa attribut skapa en känsla av utanförskap hos betraktaren? Och hur kan jag i ett arbete kring människor senare presentera det utan människokroppen?

## Idé, syfte

*En vanlig dag, var som helst, när som helst, får du den där känslan. Ett litet obehag och inget du kan sätta fingret på. Det känns som att du står utanför, att alla andra vet något du inte vet.*

För mig handlar det här arbetet om att illustrera det mest obehagliga jag vet, utanförskapet och de stora hemligheterna. Arbetet är tänkt som en bild som beskriver den här känslan av utanförskap.

I gestaltningen av mitt arbete har Sigmund Freuds essä "Das Unheimliche" / "The Uncanny"<sup>1</sup> varit väldigt viktig för att förstå känslan jag vill beskriva. Han skriver om hur det för oss bekanta och familjära, plötsligt kan förvandlas till något främmande och otäckt. Hur den obehagliga upplevelsen av upprepningar och dubletter av ting kan benämnas som "uncanny". I mitt arbete har jag tagit fasta på just den teorin om repetitionen, hur just samlandet av likartade föremål kan gestalta en upplevelse av "uncanny". Hur något kan upplevas som bekant och obekant på samma gång, och därför framkallar en känsla av obehag. Den där känslan av att någonting är motbjudande och attraktivt på samma gång. Det gestaltas ofta i litteratur och film, t.ex. i filmatiseringen av *Stepford Wives*<sup>2</sup>, där kvinnorna i samhället ersätts av robot -kopior. Det är lite för perfekt för att vara på riktigt.

## Ett hemligt sällskap

Det som fascinerar mig med konceptet "hemligt sällskap" är att det finns åtminstone två sidor, den mer offentliga delen och den riktigt hemliga delen och mytbildningen och konspirationsteorierna kring dem. För mig började arbetet med ett sökande efter sammanhang och gemenskap. Jag hade tankar kring subkulturer, vilka element och personer som vanligen återfanns i subkulturer, och från mig en vilja att tillhöra. Men resultatet blev istället konstruerandet av ett hemligt sällskap.

I mitt sällskap till skillnad från många andra kända sällskap, är inte medlemskapet grundat på könstillhörighet. Som i t.ex. Druidorden och Odd Fellow där de istället för att låta sina hustrur/ partners, vara en del av sitt sammanhang har uppmanat dem att starta egna kvinno-sällskap, Birgittalogen och Rebeckalogen, som då är underordnade männens stora hemliga klubbar.

Jag antar att det som är så lockande med det hemliga sällskapet är en slags ansvarsfrihet, som medlem av något större och från omvärlden skyddat från insyn, kan jag som individ gömma mig bakom murar av regler och hemligheter någon annan satt upp.

Men hur spännande fantasin om det hemliga sällskapet eller brödraskapet än må vara, med initieringsriter, gemenskap och sammetsklädda loger, kan man inte bortse från den andra sidan, långtifrån populärkulturens gestaltning. Jag tänker på den verklighet där Anders Behring Breivik säger sig vara medlem av Tempelriddarorden, eller eventuellt en undergrupp till denna. Bilderna på honom iförd ordensklädsel prydde dagstidningarna sommaren 2011, han var en stolt medlem av något större och hemligt<sup>6</sup>. Innan andra världskriget fanns i Tyskland Germanerorden<sup>7</sup>, en hemlig antisemitisk organisation som enbart accepterade män av garanterat ariskt ursprung som medlemmar, och även Thulesällskapet, en storloge under Germanerorden där medlemmarna behövde bevisa att de var helt rasrena för att få medlemskap. En av Thulesällskapets undergrupper omvandlades senare och blev det mer bekanta NSDAP, Nationalsocialistiska tyska arbetarepartiet.

Det jag vill säga är att hur många artefakter Indiana Jones än hjälper hemliga sällskap att beskydda från omvärldens girighet, kommer verkligheten alltid ikapp. Det är inte bara att bevara det goda från det onda som binder bröderna samman, det handlar om uteslutande på grund av kön, etnisk härkomst eller trosinriktning. Och ibland är deras gemenskap endast uppbyggd kring tanken om att tillhöra en mänsklig elit, dvs. de är burgna vita män.

Jag har valt att framställa mitt arbete som ett möte i ett hemligt sällskap. Under arbetets gång har jag stött på andra människors fascination för hemlighetsmakerier och hemliga sammankomster. Senast läste jag om musikprojektet *Caligola*<sup>3</sup>, som framställer sig som en del av en större hemlig konstnärsgemenskap. Och HDK alumnen Hanna af Ekströms smyckes kollektion från 2011, *The secret fashion council*<sup>4</sup>. I vintras kom även en översättning av en nyligen dechiffrerad text från det hemliga tyska sällskapet *The Oculist Order, Copiale*<sup>5</sup>, en text från 1760-1780 helt skriven i kod som beskriver deras initierings ritual.

Jag hade först tanken om en androgyn samling människor för mitt sällskap, att könet skulle vara sekundärt, men jag tycker att spänningen mellan kvinna man är intressant och olikheten i deras kroppar intresserar mig. Jag har valt Mia och Daniel som representanter för sällskapet då de är lika långa och de har ett utseende som matchar varandra, de har någonting majestätiskt över sig: deras längd och det långa håret, de skulle kunna vara syskon.

## Bakgrund, metod

Under de senaste åren när jag diskuterat mina tidigare projekt har det blivit tydligare och tydligare att det är bilder, eller scener jag vill konstruera. Jag vill med olika medel bestämma känsla, miljö och detaljer för dessa bilder. För att benämna mitt arbete kan man använda ordet installation, ibland är det mer performativt. Men jag tänker mest på det som bildskapande. Beskrivande ord av vikt för arbetet är: miljö, omgivning, inramning. Jag sökte master på HDK just för att vidareutveckla idén om bilden. För att få tid till att skapa bilder. Det är inte själva fotot i sig som är huvudpoängen, det är det som bilden innehåller. Människorna, eller objekten. Vad de gör, hur de gör det.

Jag har i tidigare arbeten involverat rörelse, vid två tillfällen i samarbete med Göteborgsoperans ballett. Senast i kollektivtrafiken ombord på Älvsnabben i Göteborg. Där handlade verket om göteborgarnas brist på tillgång till Götaälv, hotet från båtarna och om det för bad otjänliga vattnet. I mina arbeten återkommer vikten av människan och hennes rörelse. Kroppen. Och det är en del av det jag vill utforska vidare nu i mitt masterarbete.

I det här arbetet har det varit oerhört viktigt att se människor i de plagg jag gjort. Själva personerna i sällskapet. Jag kunde på andra sätt visat på spår av sällskapet närvaro, och inte använt mig bilder. Kanske hade bara klädseln, kvarlämnad, varit nog för att visa på att det tillhör en människa. I det här arbetet har jag tagit rollen som regissör, scenograf, kostymör och maskör. Jag har den totala kontrollen över mitt sällskap.

## Inspiration, arv

Det jag hämtat mest inspiration från till arbetet är arvet från Dalarna med dess kultur och formspråk. Det som visuellt anknyter till det arvet är materialvalet hår och sättet jag väljer att bygga upp håret i former på. Med kopplingen mellan Dalarna och hår menar jag hårkullorna i Våmhus och deras hantverk, jag påstår inte att de ser ut som hårkullornas arbeten, det är heller inte samma tekniker som använts, men att det ändå kan finnas en läsbar koppling till mitt arbete.

Förutom Dalarna har jag när det gäller ytornas känsla i bollarna och materialen i sig inspirerats av nordisk forntid och mytologiska berättelser. Jag tycker det däremellan finns en nära koppling till kulturen som jag upplever den i Dalarna och dess strävan efter dåtid och oföränderlighet. Som en saga om dalkarlen, den rediga, starka, rakryggade mannen.



*Världens Vackraste By*, 2008. Foto: Frida Åhlander.

Om man berättar sin historia, om sitt ursprung och arv kan man göra det med olika infallsvinklar. Som på Peter Johanssons mot Dalarna kritikfyllda vis, med anspelningar på nazism och främlingsfientlighet<sup>8</sup>. Eller som i mitt kandidatarbete, *Världens Vackraste by*, där fokus var att göra en förskönad bild om barndomen med vatten och natur. Med vänner och familj skapade jag en naiv berättelse om trygghet och delaktighet. Jag vill berätta om båda sidorna. Det jag vill framställa i det här arbetet är en bild av det som försiggår bakom den faluröda fasaden. Om dyrkan av dåtiden och det förgångna. Om hyllandet av traditioner och arv. Och om människors olika värden. Om maktstrukturer och hierarkier, där släkträd och gångna generationers duglighet är av större vikt än vem eller vad jag är.

Jag vill inte påstå att någon av de här berättelserna innehåller hela sanningen, eller kanske gör de det. Byns syn på klass och uppdelningen därinom får någonstans också representera samhällets problem/struktur i övrigt.



Det är bysammanhållningen och de små grupperingar som styr bygden jag intresserar mig för, de grupperingar man som utomstående inte vet existerar men som arbetar i skymundan för byns bästa.

## Material, hår

För mig innebär håret som material flera saker, dels är det viktigt för sin tydliga koppling till kroppen och det en gång levande, men också dess koppling till religion, historia och seder. Men i mitt fall framförallt kopplingen till hantverket och traditionen, hårarbetet som levt kvar i Dalarna sen Viktoriansk tid, där håret har omarbetats till att bli minnestavlor, eller smycken, antingen av det egna håret eller som minne efter någon nära.

Men fascinationen finns också i att något av det vi eftertraktar mest, ett härligt hårsvall, när det väl lämnat kroppen ofta upplevs som både orent och obehagligt. I avloppet, i maten och under strumporna.

Inom många religioner finns regler eller förhållningssätt till hur håret ska skötas: längd, frisyra och tvätt. Sikherna anser att klippa håret är att sätta sin egen vilja framför guds. För hinduer och buddister rakas huvudet och ansiktet rent som en symbol för att lämna samhället och ingå i celibat<sup>9</sup>. Inom vissa religioner och kulturer används det avklippta håret som ett offer till gudarna, men inom andra anses det klippta håret fortfarande vara en del av din kropp. För att förhindra missbruk av det måste det avklippta håret förstöras för att ingen ska kunna använda sig av det mot dig eller förhäxa det.<sup>10</sup>

Det hår jag använder mig av är en syntetisk produkt, dels för längdes skull, och dels av den enkla anledningen att ingen kvinna, eller man, ska behöva raka sitt huvud för min konst skull.

## Objekt 1. Hårskulptur/bonad/väggornament

Jag har valt olika vägar för att skapa den iscensättning jag var ute efter. Ingången var att skapa ett föremål att samlas kring, väggornamentet. Jag såg det som en naturlig centralpunkt i det hemliga sällskapets möteslokal

Under tiden jag arbetade med att bygga upp ornamentet, besökte Hrafnhildur Arnardóttir<sup>11</sup> HDK för en föreläsning om sitt konstnärskap, hennes material i konsten är framförallt just hår. Min omedelbara reaktion efter det var att inte använda mig av objektet, det kändes för nära det hon arbetar med och samtidigt så mycket mindre och mer ointressant. Men under arbetet med de resterande objekten har jag kommit fram till att jag ändå behöver använda mig av ornamentet. Det behövs som en kontrast till de andra objekten, det behövdes något renare, mer strukturerat mot det råa ostyriga i de övriga objekten. Nu ser jag att ornamentet har en väsentlig roll i sällskapets berättelse och framställning.

Ornamentet är skapat från början utan förlaga, flätat, tvinnat hår som jag modellerat samman med intentionen att det skulle smycka en vägg hos sällskapet. Jag gjorde en grundform som jag sedan tecknade efter, för att se alternativ till hur den skulle kunna byggas ut. Trots skisserna är den ändå uppbyggd mer på känsla än efter någon av förlagorna, för dess formspråk har jag inspirerats av estetiken i allmoge, halmhantverk och kurbitsformer.

Utmaningen var att försöka göra den så symmetrisk som möjligt, som en kontrast till de övriga objekten som är mer vilda i sitt uttryck. De är mer oliksidiga, ojämna och oregelbundna.



Hårskulptur/bonad/väggornament

## Objekt 2-36.

Den runda textilkädda formen föddes våren 2011 för en utställning i HDKs textilgalleri. Då ville jag skapa något som skulle vara som en blandning av element från Dalarna: hårkullor, kurbits och knätofsar, med dalmålningarnas färgskala. Den här formen har jag sedan arbetat vidare med; med ytan, formen och ornamenteringen.

Objekten består av papier-maché bollar klädda i vadd och sedan lintyg. Lintyget har jag i omgångar färgat, blekt och kokat för att de ska få rätt uttryck. Jag har använt mig av direktfärg och klorin på oblekt lin i jakten på den rätta ytan. Lintyget är sedan spänt över formen och fastsytt med många insnitt för att ligga skarpt över dess yta. De är sedan ornamenterade med flätor, lin och hår, både i flätor och fritt hängande i olika konstellationer. I bollarnas uttryck är det en organisk känsla jag är ute efter, något som levt länge. Varje form är en egen karaktär, har en egen personlighet och en egen berättelse. De har förändrats och utvecklats i takt med att tiden gått, vissa blir prydligare och andra mer råa medans de som kom till i början kanske är mer mitt emellan eller varken eller.



Upphågningsförslag



Upphångningsfrslag



Upphångningsfrslag

## Presentation

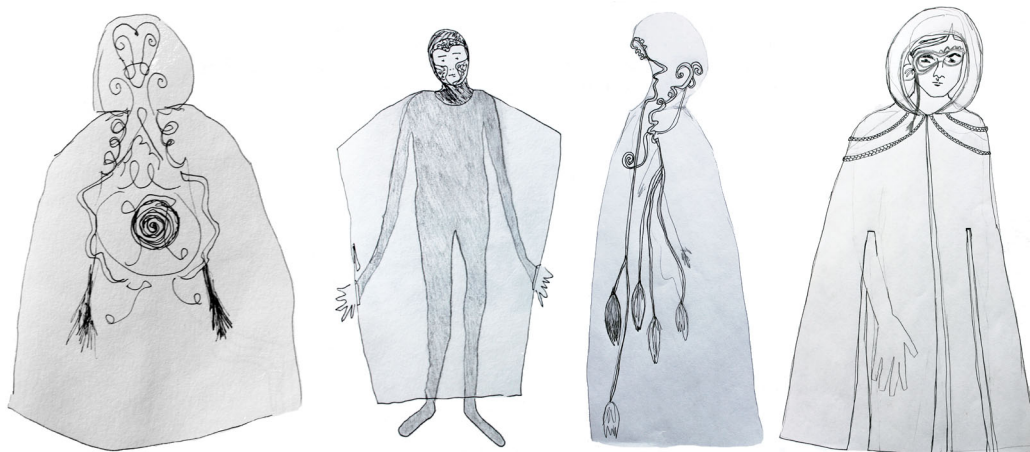
Jag tycker att det är ett problem att visa upp ett arbete som är tänkt placerat på en människokropp eftersom jag vill bygga upp en stämning med rätt plats, rätt ljus och rätt personer är det svårt att återskapa i olika miljöer och sammanhang. Jag har tidigare använt mig av fotografiet för att visa på allt detta i efterhand. Men ofta i ett litet format och jag har önskemål om att nu kunna experimentera med rörlig bild, projicerat vid de objekt som inte är relaterade till kroppen. Jag kommer ta fotografier och filma sällskapet, detta kommer ske i slutet av april. Verket ska bestå av en fast och en rörlig del. Dåtid -nutid.

Jag har testat olika varianter för upphängning av bollarna, och kommit fram till olika saker, bara föra att snart ändra mig igen. En ursprunglig idé var att ett roterande ljus skulle lysa upp bollarna och skapa rörliga skuggor i rummet. Men de saker jag såg som viktigast ett tag, som t.ex. skuggspelet, blev så småningom sekundärt inför presentationen och fotograferingen. Nu är det textila arbetet viktigast, och bollarnas individualitet, inte skuggorna de skapar. Men det betyder inte att det inte blir av vikt vid en annan presentationsform, vid t.ex. utställningen på HDK i juni. För fototillfället har jag valt att samla alla bollar till en klunga, att inte visa på deras individualitet, men vid examination och utställning vill jag visa dem fritt hängande en och en.

Ett problem jag har brottats med i arbetets uttryck är att jag inte attraheras av det rent estetiskt. Jag använder mig av färger och material jag finner oattraktiva, som inte höjer pulsen. Det visuella resultatet är absolut det jag letat efter, men det är svårt att få till den där peppen i arbetet när inte förälskelsen finns där. Som jag löst det just nu är att jag kallar mig (personen som bestämmer) för "uppdragsgivaren", och mig (personen som utför) för "arbetaren". Det underlättar och gör det mer intressant, då jag utför ett arbete och söker lösningar efter någon annans önskemål och krav.

## Sällskapets yttre

Min önskan om sällskapets yttre, var att de skulle använda plagg som gjorde dem till en enhet, en klädsel som inte andades vardagligt sammanhang. I filmens värld bär hemliga sällskap ofta en tung svart slängkappa i ull eller sammet. En styv, hel eller halvtäckande mask. Ofta med svart kavaj eller långklänning under, som man kan se i Stanley Kubricks *Eyes wide shut*<sup>12</sup>. Jag vill inte att mitt sällskaps klädsel ska påminna om någonting liknande, men ändå består deras klädsel av en kåpa, mask och handskar.



Skisser: Kåpor

## Kåpor

Kåpan är gjord av tunn yllegasväv, ett tyg som gör det möjligt att se kroppens silhuett under kåpan men den har ändå en tyngd och ett fall i sig. Själva formen på kåpan är hämtad från en skiss från våren 2011, från ett kort skissprojekt jag hade. Jag har sedan skissat på olika slags kåpor och mantlar, för att sedan komma tillbaka till denna äldre skiss. De nyare skisserna bar på för lätta kopplingar till andra berättelser som Robin Hood eller Rödluvan. Jag vill inte knyta an plagget till så tydliga bilder.

Mitt på kåpans huva, högt upp på huvudet, finns ett hål där håret kommer ut, som en hårpiska. Inspirationen kommer från en bild på en medeltida druid ur *Fashions in hair, the first five thousand years*.<sup>13</sup> Mannen på bilden hade rakat huvud, förutom en lång tofs sparad mitt på huvudet. Jag tycker att den detaljen ger den rätta dramatiska känslan till kåpornas i övrigt väldigt enkla uttryck.

De första skisserna är mörka, tänkta i tung tjock ull, med mycket ornament och fläckar. Efter att ha gjort toile och färgat den i en fläckig rödbrun nyans och testat den i sitt sammanhang, tillsammans med övriga artefakter, var det tydligt att det inte skulle fungera. Kåpan var för nära bollarna i uttryck, den behövde kontrastera mer till de andra objektens känsla, kåporna blev därför enfärgade och rena i en ljus gul ton. Själva tillverkningen av kåporna var väldigt befriande, att få sy efter mönster och färga efter recept, det var fantastiskt skönt att få göra någonting så konkret efter att ha arbetat mer modellerande och undersökande med de andra objekten.



Toile: kåpa



## Masker

Maskerna är tillverkade av flätat syntetiskt hår och lintråd. Det har blivit fem masker, varav en rätt kvickt hamnade som ornament på en av bollarna. Just den var tillverkad helt i flätad lintråd och saknade både styrsel och det dramatiska uttryck de andra har. Tre av maskerna är helt flätade i hår och den fjärde i en blandning av hår och lintråd. Det skiljer inte så mycket i uttryck mellan maskerna mer än att de har fokus på lite olika platser i ansiktet eller på halsen. För att göra maskerna har jag använt mig av ett dockhuvud i gummi som jag modellerat och nålat flätorna på för att sedan fästa dem samman med stygn.



Masker: från vänster 2,3,4,4,3,2

## Handskar

Handskarna består av en del som täcker handleden och går upp över handen för att bli till endast en tråd över fingrarna som slutar i en täckt fingerspets, likt en fingerborg. Handskarna är av brunflammig trikå med svarta och vita broderier. Jag vill att både maskerna och handskarna ska skydda sällskapets medlemmar samtidigt som de är identitetsbärande. De skyddar från någon slags direkt igenkänning, och de kan inte lämna fingeravtryck. Men de är individuella och utformade efter bärarens person.



Skiss: Handskar





## Sammanfattning

I arbetet har jag först frågat mig vilka attribut som behövs för att visualisera det hemliga sällskapet sedan om jag med dessa attribut kan skapa en känsla av utanförskap hos betraktaren och till sist hur det arbetet kan presenteras.

Slutresultatet av arbetet, kommer bestå av en installation och en bildprojektion. Installationen är de hittills 35 bollarna i lintyg, samt väggornamentet i hår. Projektionen visar ett möte mellan två av sällskapets medlemmar. Iförda tunna gula yllekåpor, masker av flätat hår och handskar. Resultatet av arbetet representerar väl mina intentioner för sällskapet. Sällskapet har fått kostym och ett sammanhang att röra sig kring. Jag tycker att färgskalan fungerar väl både i kostym och objekt, speciellt efter att kåporna fick sin färg och form.

Huruvida betraktaren upplever en känsla av utanförskap eller inte, är svårt för mig att spekulera i. Mycket för att jag ännu inte har visat eller själv sett verket i sin helhet. Eftersom medlemmarna kommer fotograferas dagen innan inlämnandet av rapporten, och installationen inte är uppbyggd kommer jag inte kunna lämna någon större redogörelse för resultatet av detta. När det gäller de attribut jag valt för att visualisera sällskapet, samlingen av bollar och väggdekorationen, tillsammans med sällskapet självt och deras uppenbarelse, är förhoppningen att jag skapat en känsla av: jag och dem.

Jag är intresserad av att arbeta vidare med kåpan och manteln som yta, och ge mig hän åt mer dramatiska uttryck, fylla plagget med ornament och referenser, istället för objekten i omgivningen. Rent tekniskt vill jag fortsätta att arbeta med flätning, men i större och mindre format, dra det mer till extremer, utveckla det mer och använda den mer som ett sätt att bygga mönster på. Det är nog framförallt kontrasterna jag intresserar mig för att arbeta vidare med, som den runda råa formen, eventuellt i kombination med små tunna broderier. Men det är fortfarande bilder jag vill skapa, men med möjligheten att kunna arbeta utifrån en specifik plats. Under masterarbetet fanns det ingen specifik lokal där vi kunde arbeta i större format under en längre tid, arbetet har därför flyttats runt en hel del och jag tror det har en stor inverkan på resultatet.

## Noter:

1. Freud, Sigmund, *The Unheimliche*, 1919
2. *Stepford Wives*, 1975
3. <http://www.dt.se/nojekultur/1.4127186-mando-medlemmar-i-hemligt-sallskap?m=printv> (19/3-2012)
4. <http://www.hdk.gu.se/sv/studenter/examens-utställningar/2011/design-and-crafts-master-level/design-master-level/hanna-af-eks> (18/4-2012)
5. <http://stp.lingfil.uu.se/~bea/copiale/> (18/4-2012)
6. <http://www.dn.se/nyheter/varlden/breiviks-manifest-beskriver-attentaten> (17/4-2012)
7. Cornell, Peter, *Den hemliga källan*, Hedemora 1988 andra tryckningen, 1981, (s.73-79)
8. Johansson, Peter, *Peter Johansson*, Utgavs i samband med utställningen, kunglig majestät pluralis, Kulturhuset i Stockholm, Stockholm 2006
9. Sherrow, Victoria, *Encyclopedia of hair: a cultural history*, Westport 2006, (s.325)
10. Corson, Richard, *Fashions in hair, the first five thousand years*, London 2005, tionde upplagan. Första upplagan 1965, (s.94)  
*"for the savage believes that the sympathetic connection which exists between himself and every part of his body continues to exist even after the physical connection has been broken and therefore he will suffer from any harm that may befall the severed parts of his body, such as the clippings of his hair or the paring of his nails. Accordingly, he takes care that these severed portions of himself shall not be left in places where they might be exposed to accidental injury or fall into the hands of malicious persons who might work magic on them to his detriment or death..."*
11. Hrafnhildur Arnardóttir, föreläsning på HDK genom ADA, 26/10-2011
12. *Eyes Wide Shut*, Stanley Kubrick, 1999
13. Corson, Richard, *Fashions in hair, the first five thousand years*, London 2005, tionde upplagan. Första upplagan 1965, (s.94)

## Källförteckning

<http://www.dt.se/nojekultur/1.4127186-mando-medlemmar-i-hemligt-sallskap?m=printv> (19/3-2012)

<http://www.dn.se/nyheter/varlden/breiviks-manifest-beskriver-attentaten> (17/4-2012)

<http://www.aftonbladet.se/kultur/article13391464.ab> (17/4-2012)

<http://www.hdk.gu.se/sv/studenter/examens-utställningar/2011/design-and-crafts-master-level/design-master-level/hanna-af-eks> (18/4-2012)

<http://stp.lingfil.uu.se/~bea/copiale/> (18/4-2012)

Cornell, Peter, *Den hemliga källan*, Hedemora 1988 andra tryckningen, 1981

Corson, Richard, *Fashions in hair, the first five thousand years*, London 2005, tionde upplagan. Första upplagan 1965

*Eyes Wide Shut*, Stanley Kubrick, 1999

Hrafnhildur Arnardóttir, föreläsning på HDK genom ADA, 26/10-2011

Johansson, Peter, *Peter Johansson*, Utgavs i samband med utställningen, kunglig majestät pluralis, Kulturhuset i Stockholm, Stockholm 2006

Sherrow, Victoria, *Encyclopedia of hair: a cultural history*, Westport 2006

*Stepford Wives*, 1975

Alla fotografier är tagna av mig Sara Erkers, om inget annat anges.

## Eftertext/Fotografering

Jag hade en tanke om hur fotograferingen skulle gå till: Mitt sällskap skulle mötas och formas till karaktärer där jag var den bestämmande parten med all makt. Det som skedde var något annat: två människor träffades som tidigare aldrig möts. Iförda kostym och placerade i sitt konstruerade sammanhang fick de genast en speciell koppling till varandra, som trots att jag dikterade villkoren, gjorde att jag var helt utanför deras upplevelse. Trots mina direktions och min styrande hand blev de som vilda och skapade en egen gemenskap, de gick inte att kontrollera. Jag insåg att de inte kommer följa min vilja länge till, sällskapet har egna intentioner och jag har inte längre den totala kontrollen över dem.





Tack! Eva Erkers, Eva Kenell, Emelie Røndahl, Daniel Erkers Lindberg,  
Magnus Berglund, Mia Andersson, Richard Dore, Sarah Schmidt och KHM2.